

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
KORTE VIJVERBERG 5 • 'S-GRAVENHAGE

'S-GRAVENHAGE, 29 Juli 1950

Ref. No. 8159

AAN: MIN V UNIEZ EN OVERZ. RIJKSD

Fotocopie nr: 27598
fc

Min. B.V.
W.A.S. M.P.
Buitenz. Zaken
okw
Z. Buitenz.

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 29-7-50

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 29-7-50

CONFIDENTIEEL

Mede voor Rutten en Liefstinck.

Referte rechtstreeks tot Rutten gerichte brief van Stichting voor Ned. onderwijs in Indonesie van 14 dezer, wil ik vooropstellen, dat ook naar mijn inzicht voor de financiering van het onderwijs voor Ned. kinderen hier te lande subsidie van Nederland onontbeerlijk is en dat een beginseluitspraak terzake uiterst urgent is, aangezien bij het uitblijven daarvan de particuliere schoolverenigingen per 1 Aug. geen nieuwe cursus voor Ned. onderwijs zullen kunnen of willen aanvangen. Dit betekent, dat er dan voor Ned. kinderen geen onderwijs gelegenheid zal zijn, ook zelfs niet op voor trekkerskinderen weinig aanvaardbare Indon. scholen, waar zoals het er thans uitziet, waarschijnlijk kinderen van Nederlanders, die geen Warga Negara wensen te worden, slechts zullen worden toegelaten indien er plaatsoverblijft, hetgeen praktisch wel nergens het geval zal zijn.

De plannen van de Stichting voor "Trekkers"onderwijs zijn betrekkelijk wel omlind en voor dadelijke uitvoering vatbaar. Als zodanig hebben zij mijn instemming. Wat echter het "blijvers" onderwijs betreft, dat anders ligt dan het trekkersonderwijs doordat het niet concordant behoeft te zijn, geeft de Stichting slechts een uiterst vaag toekomstbeeld. Zou nu de Ned. Regering zonder meer op de onderwerpelijke voorstellen van de Stichting ingaan, dan zou dit in wezen neerkomen op directe en daadwerkelijke steun aan het trekkersonderwijs (n.l. financiering van uitgaven in Nederland, voor dit onderwijs benodigd), terwijl het blijversonderwijs in zoverre in de lucht blijft hangen dat generlei garantie wordt gegeven wanneer en in welke vorm precies dit zal kunnen worden aangevat.

Ik vraag mij af of de Ned. Regering een dergelijke beslissing zou kunnen nemen zonder het odium op zich te laden van duidelijke discriminatie tussen "trekkers" en "blijvers".

Tegen creeren van een afzonderlijk, van het Indon. afwijkend, onderwijsprogram voor blijvers zijn ongetwijfeld ernstige bezwaren aan te voeren, met name dat deze groep hierdoor van de keuze van Warga Negara zou kunnen worden afgehouden en zodoende de bestaansduur van een voor Indonesie inacceptabele en voor Nederland op de duur beklemmende tussengroep kunstmatig zou worden gerekt. Hiertegenover staat echter, dat Nederland zich moeilijk zal kunnen onttrekken aan de verplichting iets te doen voor Nederlanders-blijvers, die door de Indon. Regering van alle onderwijs worden buitengesloten.

-2-

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).

In de eerste plaats zal m.i van de Indon. Regering een duidelijke uitspraak moeten worden verkregen in hoeverre c.q. in welke vorm van haar medewerking voor het "blijvers"onderwijs te verwachten is. Die uitspraak is eerst na instelling van de eenheidsstaat verwachtbaar.

In de tweede plaats zal van de Stichting een duidelijk program met betrekking tot het blijversonderwijs moeten worden verlangd, zodra het standpunt van de Indon. Regering bekend is.

Van de RIS-Regering is, als gezegd, over het Ned. onderwijs geen uitspraak meer te wachten. Omtrent de houding van het toekomstige eenheidskabinet tast ik in het duister. Worden daar de inzichten van Hanifah gevolgd, dan zal Indonesie aan het trekkersonderwijs steun geven, tenminste in de vorm van subsidie tot het bedrag der salarissen der leerkrachten. Wint het inzicht van de Djocjase Minister Mangun Sarkoro, dan mag men althans aanvankelijk geen enkele steun verwachten en bestaat er zelfs beduchtheid dat de thans door schoolverenigingen geoccupeerde gebouwen niet beschikbaar blijven. Hetzelfde geldt voor het blijversonderwijs. Een en ander is gisteren nog duidelijk gebleken uit een onderhoud van Gieben met Hanifah. Het zal zaak zijn bij beoordeling van het Stichtingsvoorstel elke geldelijke Indon. steun buiten beschouwing te laten. In de gegeven situatie lijkt mij de beste oplossing, dat Nederland zich in beginsel tot subsidieverlening bereid verklaart, doch onder voorbehoud dat het bedrag van de subsidie eerst zal worden vastgesteld nadat met betrekking tot het blijversonderwijs aan de hand van een door de Stichting in te dienen duidelijk program, een definitief standpunt zal zijn bepaald.

Hiermede zal ongetwijfeld enige tijd gemoeid zijn, doch dit is onder de huidige omstandigheden voor de opzet van een geheel nieuw type onderwijs onvermijdelijk.

Teneinde het concordante onderwijs voor trekkerskinderen, dat toch al niet avant 1 September lijkt te kunnen beginnen, niet nog verder te stagneren, zou de Stichting wellicht een bedrag kunnen worden genoemd waarop zij minimaal mag rekenen. Wellicht zou hiervoor een bedrag van 3 miljoen voor het eerste jaar kunnen worden aanvaard. Hiermede zou, wanneer de raming van de Stichting ad 4,5 miljoen als uitgangspunt wordt genomen, althans symbolisch zekere reservering voor het blijversonderwijs zijn vastgelegd. Voorts zouden aan subsidieverlening nog de volgende voorwaarden van meer praktische aard kunnen worden verbonden:

1. aan de HC zal naast de bevoegdheid om onderwijskundig toezicht uit te oefenen, tevens toezicht moeten worden gegeven op het financieel beleid van de Stichting, op de wijze als bij subsidieverlening gebruikelijk is
2. De Stichting zal de kinderen van Ned. RIS-ambtenaren-trekkers onvoorwaardelijk op dezelfde wijze moeten behandelen als de kinderen van werknemers van contribuerende werkgevers.
3. Behalve maxima voor het aantal leerlingen per klas zullen ook minima terzake moeten worden gesteld.

Het Stichtingsbestuur zond spoedshalve zijn request rechtstreeks aan Rutten, mij afschrift verlenend, doch zal verdere correspondentie via het HC doen lopen.

HIRSCHFELD 323